

Eivissa restaurarà quinze molins aiguaders i protegirà els principals

La Conselleria de Patrimoni recuperarà la maquinària interna perquè puguin tornar a funcionar.

Els molins de vent per a l'extracció d'aigua destinada al reg de cultius representen encara una part important del patrimoni historicoartístic d'Eivissa. Una cinquantena d'aquests ginys sobreviu encara a les proximitats de l'aeroport de l'illa, però a poc a poc van desapareixent per manca d'ús, per la pressió urbanística i per la deixadesa. Ara, el Consell Insular d'Eivissa i Formentera i el Govern balear han iniciat una campanya, amb la corresponent dotació pressupostària, per rehabilitar una quinzena d'aquests molins.

Un conveni signat entre l'executiu autonòmic i el Consell Insular permetrà destinar 500.000 euros a aquesta campanya, que es portarà a terme durant els propers anys i seguirà les directrius marcades per un exhaustiu estudi realitzat sobre els molins aiguaders d'Eivissa, que alertava de la seua degradació i animava a recuperar els que queden. En els propers dies, es contractarà una empresa especialitzada en la restauració.

Aquestes edificacions, de planta quadrada i amb el conjunt d'aspes situades dalt el terrat, que és pla, són semblants a les existents a Mallorca i fa cent anys serviren per estimular el rendiment agrícola d'aquesta zona d'Eivissa, molt fèrtil i que va patir un fort cop quan als anys cinquanta del segle passat es va construir l'aeroport, cosa que obligà a enderrocar un gran nombre de molins i cases pageses.

La feina manual i la supervisió personal que duïen a terme els antics moli-

JOAN ANTONI RIERA

La idea de protegir els molins va partir de l'anterior Consell Insular, del Pacte Progressista

ners per fer funcionar tota la maquinària seran substituïdes ara per un automatisme que, de tota manera, permetrà fer operativa l'extracció i el transport d'aigua. Una vegada més, l'ordinador substituirà la persona fins i tot en feines tradicionals del camp, tot i que, almenys d'aquesta manera s'aconseguirà recuperar un fet ja desapare-

gut del camp eivissenc: molins aiguaders en funcionament.

La idea de recuperar i protegir aquests molins va partir de l'anterior Consell Insular, del Pacte Progressista, que va iniciar els tràmits per declarar Bé d'Interès Cultural (BIC) uns quaranta d'aquests elements. Amb l'arribada del PP al govern de la institució es van paraitzar els tràmits d'aquesta protecció, però finalment els nous governants han reprès les feines per garantir la preservació dels molins. La rehabilitació d'aquesta quinzena d'edificacions comportarà també la seua conversió progressiva en BIC, segons ha confirmat el conseller insular de Patrimoni, Joan Marí Tur, que ha explicat que aquesta "protecció d'anada i

tornada" s'explica perquè el Pacte va fer malament la tramitació.

Tres d'aquests molins es trobaven amenaçats per l'ampliació de la carretera que uneix la ciutat d'Eivissa amb l'aeroport, que tindrà dimensions pròpies d'una autovia. Gràcies a les

al·legacions fetes pel Consell, el projecte viari ha estat lleugerament retocat per poder evitar l'esbocament d'aquestes construccions tradicionals. Aquests tres molins no solament no seran enderrocats, sinó que el Govern balear (promotor de l'ampliació de la carretera) en pagarà la restauració.

El Govern també s'ha compromès a desmuntar, pedra a pedra, un molí que queda afectat pel traçat de l'autovia. El conjunt, que inclou la sènia i l'aljub que té al costat, serà traslladat a un indret pròxim per evitar que es perdi aquesta mostra del patrimoni històric d'Eivissa.

Els molins més antics. Però aquests no són els únics elements d'aquest tipus que queden a Eivissa. A la

zona coneguda precisament com a Puig des Molins, just al costat de les muralles renaixentistes de la ciutat antiga, queden encara set molins de vent, aquests de tipus fariner, molt més antics que els que hi ha a la zona de l'aeroport i de ses Salines. En pintures i gravats de fa tres-cents anys ja s'observava la presència d'aquests edificis, fent girar les aspes damunt aquest pujol visible des de tota la ciutat.

L'any 1998, el Consell, en mans del PP, va comprar i restaurar un d'aquests molins, el d'en Purxet. Gràcies a aquesta intervenció, avui ofereix exactament el mateix aspecte que quan funcionava regularment, en una Eivissa ja molt llunyana en el temps. Quan arribà el Pacte Progressista, el 1999, va ser protegit amb la seua declaració com a BIC la totalitat del que queda d'aquests set molins, tot i que algun d'ells es redueix ja a una estructura poc recognoscible de l'edifici originari. Al·legant aquest motiu, precisament, el PP n'ha eliminat la protecció d'un.

Un altre exemplar d'aquest tipus de construcció, el del puig d'en Valls, als afores de la ciutat, va ser també rehabilitat per la mateixa institució i avui el públic el pot visitar com si fos un petit museu. A Formentera, un altre molí va ser restaurat per la Fundació Illes Balears, que dirigia l'expresident Gabriel Cañellas, abans que fos destituït del càrrec l'any 1997.

En resum, les institucions pitiüses sembla que s'han conscienciat (sempre enmig de picabaralles polítiques) de la importància que tenen aquests elements, la defensa dels quals ja s'exigia des de principi del segle XX, quan les entitats turístiques eivissenques demanaven a Madrid diners per salvar "els darrers molins d'Eivissa", en al·lusió als més vells, els de Puig des Molins. Avui, aquest petit grup només té un exemplar sencer i plenament restaurat. La resta, en mans privades, són més aviat una esperança de futur que un exemple de respecte pel patrimoni. Només en el cas dels molins aiguaders del pla de l'aeroport i ses Salines, tot i que més moderns, les institucions han arribat a temps per salvar-ne una quantitat significativa.

Joan Lluís Ferrer

Vista cansada

Mòdem i la llibertat

Ferran Sàez

Si vostès –cosa més que probable– són usuaris de programes informàtics, podran compartir amb mi dues inquietuds: a) la sospita d'estar empresonats en una confusa xarxa monopolística anomenada Microsoft; b) la sensació de veure coartada la seva privacitat a còpia d'admonicions a registrar-se com a clients de l'esmentada empresa. La primera sospita està més que justificada. Qualsevol persona que gosi emprar un navegador que no sigui l'Explorer acaba tenint problemes tard o d'hora amb algun dels infinits tentacles de Bill Gates. Ara mateix, ja passa amb el correu Hotmail: si hi accedim amb un programa aliè a l'empresa se'ns diu tàcitament que no som benvinguts, i se'ns commina a descarregar el producte del senyor Gates. En la mesura que la societat-xarxa forma part de la nostra vida quotidiana i de les nostres activitats professionals, aquesta coacció no es pot considerar anecdòtica sinó gravíssima.

Pel que fa a la violació flagrant de la nostra privacitat –l'obligació d'entregar dades a una empresa privada pel sol fet d'haver adquirit un dels seus productes– l'assumpte es pot considerar més preocupant i tot. Després de pagar –en general a un preu delirant– el software i d'instal·lar-lo apareix la fatídica pantalleta: "regístrese". En cas de no fer-ho, els problemes estan assegurats. Quan adquirim una rentadora, un violí, uns pantalons o una motoserra no ens hem de registrar enlloc; per què cal fer-ho aquí, doncs? Molt senzill: perquè, atesa la naturalesa del producte, el venedor ens pot tocar allò que no sona com i quan vulgui; perquè, en definitiva, el servei pel qual paguem (i molt) està enbolcallat per unes condicions contractuals abusives. De la resta del despropòsit se n'encarrega una legislació ancorada en el segle XIX, que encara identifica la noció de virtualitat amb la d'irrealitat.

Ja sé què estan pensant: per què no es passa al Linux?, etc. És una solució, certament. En tot cas, el dia que ho faci m'agradaria que fos de manera voluntària. I, ara mateix, aquest no és el cas.